

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument met overgangszone van de Brouckmolen in Alveringem (Beveren)

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Alveringem, 9de afdeling / Beveren, sectie B

Objectnummer: 4.01/38002/783.1

-

Dossiernummer: 4.001/38002/783.1

Omschrijving:

Brouckmolen, Lindestraat 13

Overgangszone: Lindestraat 12 en 13 en zonder nummers, en delen van het openbaar domein (Lindestraat)

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 04/06/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-06-04 12:30:53 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Vlaamse
overheid

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 21 maart 2024.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) bracht op 25 maart 2024 een gunstig advies uit. In dit advies wordt gewezen op het grasland en de haag rondom de molen als mogelijke natuurwaarden, waarvoor de punten d) en f) onder artikel 5 van het MB volgens INBO voorzien in voldoende bescherming van deze elementen.

Het departement en de overige agentschappen brachten geen advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 21 maart 2024.

De Vlaamse Waterweg nv gaf op 17 april 2024 een gunstig advies onder de voorwaarde dat "de voorwaarden in de bescherming t.o.v. de 'overgangszone' geen impact mogen hebben op de bereikbaarheid en het uitvoeren van onderhoud en de mogelijkheid om herstellingen uit te voeren aan de IJzer en aanhorigheden".

Het agentschap Wegen en Verkeer (buitendienst West-Vlaanderen) meldde op 18 april 2024 geen opmerkingen te hebben daar de molen op meer dan 700 meter van de gewestweg ligt en er geen interferentie is met mogelijke projecten.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 21 maart 2024.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Alveringem

Het advies werd gevraagd op 21 maart 2024.

Gemeente Alveringem

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Alveringem bracht op 2 april 2024 een advies uit over de bescherming van het onroerend goed als monument met overgangszone. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier. In dit advies deelt de gemeente Alveringem mee dat ze geen verruiming van de reeds beschermde site met de geplande overgangszone wenst. Ze licht dit als volgt toe: *"Dit heeft gevolgen voor de bureu. Op vandaag wijst niets op mogelijke problemen voor de windvang van de Brouckmolen. De negatieve ervaring met de uitbreiding van de zones rond de recente Unesco-beschermingen van het WOI-erfgoed zijn niet van aard om ons te overtuigen dat bijkomende zone later niet zal belast worden met extra beperkingen"*.

Behandeling van het advies: Een bufferzone rond een als Unesco-werelderfgoed erkende Eerste Wereldoorlog-site is van een andere orde dan een overgangszone die, zoals in het geval van de Brouckmolen, rond een windmolen wordt gelegd om de windvang vandaag en in de toekomst te vrijwaren. Een bufferzone rond een site met een werelderfgoedstatus is bedoeld om de regels van de Werelderfgoedconventie te honoreren die in het bijzonder betrekking hebben op het behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde van werelderfgoed. Deze regels gelden ingevolge de ondertekening van deze conventie maar zijn niet verankerd in onze Vlaamse decreet- en regelgeving. Een overgangszone daarentegen is een instrument dat legistisch verankerd is in de eigen Vlaamse decreetgeving, meer bepaald het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Een overgangszone wordt er gedefinieerd als "een begrensde grondoppervlakte die de erfgoedwaarde van een archeologische site, monument, cultuurhistorisch landschap of stads- en dorpsgezicht ondersteunt". Aan een overgangszone zelf worden geen erfgoedwaarden toegekend en bijgevolg ook geen erfgoedwaarden om hun behoud te verzekeren. De bijzondere voorschriften die bij ministerieel besluit aan een overgangszone rond een windmolen worden verbonden, zijn er enkel op gericht om de voor de windvang belangrijke luchtstroom, in het bijzonder vanuit het zuidwesten naar het noordoosten, niet te hinderen. Deze voorschriften zijn bovendien niet zo stringent dat er niet kan van afgeweken worden. Ook zijn ze niet zomaar uit te breiden. Elke aanpassing dient te gebeuren volgens een decretaal vastgelegde wijzigingsprocedure.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 21 maart 2024.

De VCOE bracht op 18 april 2024 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie wijst erop dat voor de Brouckmolen in Alveringem een afwijkende afbakening wordt voorgesteld. Het heel open karakter van de omgeving, stelt de commissie, zorgt er voor een zeer goede windvang. De overgangszone omvat er dan ook alle percelen binnen een straal van 150 m rond de Brouckmolen. Dat evenwel de straal van 100 m, net als bij andere dossiers, geldt als leidraad voor de voorschriften, vindt de commissie consequent. Wel vraagt ze om de motivering voor de ruimere overgangszone door te vertalen in het beschermingsbesluit.

Behandeling van het advies: Aan de vraag van de commissie om de motivering van de ruimere overgangszone ook door te vertalen in het beschermingsbesluit wordt tegemoetgekomen door in de rubriek 'Motivering' de volgende zin toe te voegen:
"Omwille van het relatief open karakter van de omgeving van deze windmolen werd bij

de afbakening van de overgangszone geopteerd voor een perimeter op basis van een straal van 150 meter."

De commissie vraagt tevens om in het inhoudelijk dossier te verduidelijken waarom slechts een deel van het perceel van de molen zelf als monument wordt beschermd.

Behandeling van het advies: De keuze om het kadastraal perceel waarop de windmolen staat maar deels als monument te beschermen is ingegeven door het ontbreken van erfgoedwaarden voor wat de rest van het meer dan 7000 m² grote perceel betreft. Dit resterende deel maakt wel deel uit van de overgangszone die de windvang van de molen moet vrijwaren. Een verduidelijking wordt opgenomen in het inhoudelijk dossier onder rubriek 2.3.1. Afbakening beschermd monument door de toevoeging van de volgende zin: *"Het deel van het meer dan 7000 m² grote perceel dat omwille van de afwezigheid van erfgoedwaarde niet als monument wordt beschermd, maakt wel deel uit van de overgangszone dat de windvang van de molen moet vrijwaren."*

De commissie merkt op dat, net als bij andere molens, in de artikelen 3.1. en 3.2. van het ministerieel besluit de beheersdoelstellingen voor de beschermde molen en zijn overgangszone in het algemeen generiek blijven, afgezien van een beperkte doelstelling inzake het behoud van de Blackstone-dieselmotor. Ze pleit ervoor om artikel 3.1. verder aan te vullen met beheersdoelstellingen op maat van de betreffende molen.

Behandeling van het advies: Dit pleidooi van de commissie is terecht. Daarom wordt – zoals reeds gebeurde voor de Blackstone-motor – een bijkomende beperkte doelstelling geformuleerd voor de halfverdekkerde (verbusselde) roeden. Net als de Blackstone-dieselmotor vormen ze een belangrijk element in de historisch betrachting om in de concurrentie met mechanische maalderijen periodes van gebrek aan wind of volledige windstilte te overbruggen. Een klemtoon op hun behoud is dan ook aangewezen. Artikel 3.1 van het ministerieel besluit wordt dan ook aangevuld met de beheersdoelstelling: *"4° het behoud van de halfverdekkerde (verbusselde) roeden;"*.

Tevens wordt voor de blokvang of Vlaamse vang een bijkomende beperkte doelstelling geformuleerd. Ondanks het feit dat dit remsysteem ook een Vlaamse vang wordt genoemd, komt dit type vang vooral in Nederland en maar zeldzaam in Vlaanderen voor. Artikel 3.1 van het ministerieel besluit wordt dan ook aangevuld met de beheersdoelstelling: *"5° het behoud van de blokvang;"*.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- Onder rubriek 2.3.1. werd de volgende zin toegevoegd: *"Het deel van het meer dan 7000 m² grote perceel dat omwille van de afwezigheid van erfgoedwaarde niet als monument wordt beschermd, maakt wel deel uit van de overgangszone dat de windvang van de molen moet vrijwaren."*

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- Onder de Motivering werd een zin toegevoegd: *"Omwille van het relatief open karakter van de omgeving van deze windmolen werd bij de afbakening van de overgangszone geopteerd voor een perimeter op basis van een straal van 150 meter."*
- Onder art. 3.1. werd na de derde beheersdoelstelling twee doelstelling toegevoegden: *"4° het behoud van de halfverdekkerde (verbusselde) roeden;"*
"5° het behoud van de blokvang;".

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouders

De opmerkingen werden gevraagd op 21 maart 2024.

Een zakelijkrechthouder gaf opmerkingen over deze bescherming van het onroerend goed. De opmerkingen maken integraal deel uit van het beschermingsdossier. Omwille van privacy-redenen zijn de opmerkingen van de zakelijkrechthouders anoniem opgenomen in dit document.

Daarnaast vroeg een zakelijkrechthouder van onroerende goederen in de voorgestelde overgangszone telefonisch verduidelijking. Deze verduidelijking werd gegeven via de telefoon.

Behandeling van de opmerkingen

1.4.1. Opmerking 1, ontvangen op 24 april 2024

Het OCMW Alveringem deelt mee geen verruiming te wensen van de reeds beschermde site met de geplande overgangszone en licht dit als volgt toe: *"Dit heeft gevolgen voor de bureu. Op vandaag wijst niets op mogelijke problemen voor de windvang van de Brouckmolen. De negatieve ervaring met de uitbreiding van de zones rond de recente Unesco-beschermingen van het WOI-erfgoed zijn niet van aard om ons te overtuigen dat bijkomende zone later niet zal belast worden met extra beperkingen".*

Antwoord: Een bufferzone rond een als Unesco-werelderfgoed erkende Eerste Wereldoorlog-sites is van een andere orde dan een overgangszone die, zoals in het geval van de Brouckmolen, rond een windmolen wordt gelegd om de windvang vandaag en in de toekomst te vrijwaren. Een bufferzone rond een site met een werelderfgoedstatus is bedoeld om de regels van de Werelderfgoedconventie te honoreren die in het bijzonder betrekking hebben op het behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde van werelderfgoed. Deze regels gelden ingevolge de ondertekening van deze conventie maar zijn niet verankerd in onze Vlaamse decreet- en regelgeving. Een overgangszone daarentegen is een instrument dat legistisch verankerd is in de eigen Vlaamse decreetgeving, meer bepaald het Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Een overgangszone wordt er gedefinieerd als "een begrensde grondoppervlakte die de erfgoedwaarde van een archeologische site, monument, cultuurhistorisch landschap of stads- en dorpsgezicht ondersteunt". Aan een overgangszone zelf worden geen erfgoedwaarden toegekend en bijgevolg ook geen erfdienstbaarheden om hun behoud te verzekeren. De bijzondere voorschriften die bij ministerieel besluit aan een overgangszone rond een windmolen worden verbonden, zijn er enkel op gericht om de voor de windvang belangrijke luchtstroom, in het bijzonder vanuit het zuidwesten naar het noordoosten, niet te hinderen. Deze voorschriften zijn bovendien niet zo stringent dat er niet kan van afgeweken worden. Ook zijn ze niet zomaar uit te breiden. Elke aanpassing dient te gebeuren volgens een decretaal vastgelegde wijzigingsprocedure.

Conclusie: de opmerking heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerkingen van de zakelijkrechthouders hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- Onder rubriek 2.3.1. werd de volgende zin toegevoegd: *"Het deel van het meer dan 7000 m² grote perceel dat omwille van de afwezigheid van erfgoedwaarde niet als monument wordt beschermd, maakt wel deel uit van de overgangszone dat de windvang van de molen moet vrijwaren."*

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- Onder de Motivering werd een zin toegevoegd: *"Omwille van het relatief open karakter van de omgeving van deze windmolen werd bij de afbakening van de overgangszone geopteerd voor een perimeter op basis van een straal van 150 meter."*
- Onder art. 3.1. werd na de derde beheersdoelstelling twee doelstelling toegevoegden:
"4° het behoud van de halfverdekkerde (verbusselde) roeden;"
"5° het behoud van de blokvang;"